

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν αναφέρει ότι ως κοινωνία οφείλουμε να δείξουμε μηδενική ανοχή στον ρατσισμό και στις διακρίσεις σε όλες τους τις μορφές, είτε γίνονται φανερές είτε όχι. Το θέμα θα πρέπει να επανεξεταστεί, χωρίς προκαταλήψεις και ο κάθε πολίτης να αντιδρά άμεσα και δραστικά σε τέτοια φαινόμενα, ελέγχοντας κατ' αρχάς τη δική του στάση και τις δικές του πεποιθήσεις.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο/Η μαθητής/-τρια μπορεί να αναφέρει:

- τη διαρθρωτική λέξη Αλλά, η οποία δηλώνει σχέση *αντίθεσης* ανάμεσα στα δύο κειμενικά μέρη που συνδέει ή τη διαρθρωτική λέξη εάν, η οποία δηλώνει σχέση *όρου – προϋπόθεσης*. (Ένας συνοχικός δεσμός είναι η συνδετικότητα, όπως επιχειρείται με διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις).
- Την αντωνυμία τον («*εάν τον συναντούμε*»), η οποία αναφέρεται στην κεντρική θεματική έννοια, τον ρατσισμό. (Ένας συνοχικός δεσμός είναι η ονοματική αναφορά, όπως επιχειρείται με τη χρήση, κυρίως, δεικτικών αντωνυμιών).
- Την επανάληψη της λέξης πρέπει και της λέξης ευαισθητοποίηση. Η ευαισθητοποίηση αποτελεί βασική ιδέα του κειμένου. Με το ρήμα «πρέπει» δηλώνεται η αναγκαιότητα της ευαισθητοποίησης.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Το κυρίαρχο ρηματικό πρόσωπο είναι το α΄ πληθυντικό. Έτσι, αναδεικνύεται η συλλογικότητα με την οποία πρέπει η κοινωνία να αντιμετωπίσει το φαινόμενο του ρατσισμού, αλλά και η συλλυπητικότητα κάθε πολίτη ξεχωριστά. Το κείμενο σε επίπεδο ύφους λόγου αποκτά ζωντάνια και

αμεσότητα, ενώ κινητοποιείται το ενδιαφέρον του αναγνώστη/-τρια, καθώς η ίδια η ομιλήτρια φαίνεται να εντάσσει και τον εαυτό της στο σύνολο των ανθρώπων που οφείλουν να λάβουν μέτρα. Κύριο επικοινωνιακό αποτέλεσμα, το οποίο υπηρετείται με την επιλογή αυτή, είναι η καλλιέργεια της αίσθησης της ενότητας και ο προβληματισμός των αποδεκτών/-τριών του μηνύματος, σχετικά με την ευαισθητοποίηση σε θέματα συμπεριφοράς και δράσεων έναντι του ρατσισμού. Τέλος, με την επιλογή του συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου δεν εξαιρεί τον εαυτό της και κερδίζει την εύνοια του αποδέκτη/τριας του μηνύματος.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Για το πρώτο ερώτημα ο/η μαθητής/-τρια μπορεί να αναφερθεί στη σκληρή έως και εχθρική συμπεριφορά του γέρου βοσκού απέναντι στους ξένους, η οποία τροφοδοτείται από την κοινωνική πραγματικότητα της εποχής.

Όπως φαίνεται και από το κείμενο, ο βοσκός:

- Παίρνει τον λόγο και επιθεωρεί το μέρος («είπε κι έφερε ένα γύρο τη ματιά του»), ενώ οι υπόλοιποι επικροτούν την πρωτοβουλία του, παίρνοντας θέση πίσω του («κι από πίσω του σταθήκαν οι άλλοι δικοί του»).
- Με τις ερωτήσεις που απευθύνει στους πρόσφυγες διερευνά το ποιόν τους («Τι είσαστε;» «Και τώρα πούθε ερχόσαστε;»).
- Σιγά σιγά αρχίζει να εξωτερικεύει τη δυσαρέσκειά του απέναντι στους ξένους («Η φωνή του άρχισε να γίνεται τραχιά»), να τους ειρωνεύεται («Σας είπα να 'ρθετε ... τα ζωντανά σας;») και να απαιτεί εκ μέρους τους απαντήσεις.
- Τέλος, με ιδιαίτερη αυστηρότητα δηλώνει ευθαρσώς την άρνησή του να δεχτεί τους ξένους στον καταυλισμό («Από τότε...για τι αμπέλια μου μιλάς»).
- Εκφράζει ξεκάθαρα τις προκαταλήψεις που ίσχυαν από γενιά σε γενιά απέναντι στους «βάρβαρους» που ήρθαν να διεκδικήσουν γη. Αυτό φαίνεται και από το σχόλιο του αφηγητή στην τελευταία παράγραφο.

Για το δεύτερο ερώτημα ο/η μαθητής/-τρια καλείται να συνδυάσει στοιχεία του κειμένου με τα δεδομένα της σημερινής εποχής. Θετικά αξιολογείται η δυνατότητα ολιστικής αντίληψης της κοινωνικής πραγματικότητας της εποχής μας, αφού στον δυτικό - τουλάχιστον - κόσμο καταβάλλονται προσπάθειες άρσης των στερεοτύπων και αποδοχής της διαφορετικότητας.